

ОСОБЕНОСТИ ПРИ ИЗЧИСЛЯВАНЕ УЧАСТИЕТО НА ТРАНСПОРТА И СЪОБЩЕНИЯТА В СЪЗДАВАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНИЯ ПРОДУКТ И НАЦИОНАЛНИЯ ДОХОД

Парашкев Попов

Въпросът за правилното определяне размера на националния доход е един от основните въпроси на социалистическата статистика. Класиците на марксизма-ленинизма определят националния доход като новосъздадена стойност през определен период от време. В процеса на производството част от съвокупния обществен продукт се използва за възстановяване на потребените средства за производство. Тази част от съвокупния обществен продукт включва в себе си разходите на минал труд, пренесен върху продукта от изразходваните средства за производство. След приспадането от съвокупния обществен продукт на онази негова част, която възстановява потребените средства за производство, остава частта на обществения продукт, която образува националния доход на обществото. Националният доход, това е разликата между стойността на съвокупния обществен продукт и направените за неговото производство материални разходи.

Националният доход се създава само в сферата на материалното производство. Изчисляването на показателя за обема на националния доход трябва да се предхожда от едно правилно разграничение на дейностите от цялата народностопанска дейност, които трябва да се отнесат към материалното производство, защото включването или изключването на дадена дейност от материалното производство ще влияе върху обема на националния доход, а от тук и върху редица народностопански пропорции и показатели.

Транспортът е един от отраслите на материалното производство, при който, за разлика от другите отрасли на материалното производство, не се създава нов веществен продукт, а готовата продукция се довежда не се създава нов веществен продукт, а готовата продукция се довежда до мястото на потреблението. При транспортирането товарите не се изменят и не увеличават своето количество. Транспортът продължава производствения процес в пределите на обръщението и затова той се явява като допълнителен производствен процес, при който се реализира потребителната стойност на товарите. По този въпрос К. Маркс пише: „След транспортирането на продуктите от едно място на производството в друго следва транспортирането на готовите продукти от сферата на производството в сферата на потреблението. Продуктът е само тогава готов за потребление, когато е завършено и неговото превозване.“ (Капиталът, т. II). Съгласно марксистическата икономическа теория към сферата на материалното производство се отнася не цялата дейност на транспорта, а само товарният транспорт. Това именно е една от първите особености, която се има пред вид при изчисляване участието на транспорта в създаването на обществен продукт и национален доход.

Марксистическата икономическа теория ни учи, че към сферата на материалното производство се отнасят отраслите, отличителната черта на които е, че трудът, зает в тези отрасли, се овеществява в потребителни.